

НАСЕЛЕНИЕ В ОБЛАСТ ШУМЕН ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

Текущата демографска ситуация в област Шумен се характеризира с продължаващо намаляване и застаряване на населението.

Към 31 декември 2023 г. населението на област Шумен е 149 699 души, което представлява 2.3% от населението на България и нарежда областта на 14-то място по брой на населението, непосредствено след Сливен (170 051 души) и преди Враца (147 619 души). В сравнение с 2022 г. населението на областта се увеличава със 71 души.

Мъжете са 72 582 (48.5%), а жените - 77 117 (51.5%), или на 1 000 мъже се падат 1 062 жени. Броят на мъжете преобладава във възрастите до 58 години включително¹.

Продължава процесът на застаряване на населението. В края на 2023 г. лицата на 65 и повече навършени години в област Шумен са 37 773, или 25.2% от населението на областта. В сравнение с 2022 г. делът на населението в тази възрастова група нараства с 0.3 процентни пункта.

Процесът на застаряване е по-силно изразен сред жените, отколкото сред мъжете. В област Шумен относителният дял на жените на възраст над 65 години е 29.3%, а на мъжете - 20.9%. Тази разлика се дължи на по-високата смъртност сред мъжете и като следствие от нея - на по-ниската средна продължителност на живота при тях.

Делът на лицата на 65 и повече навършени години в страната е 23.8%. В регионален аспект този дял е най-висок в областите Видин (31.3%), Габрово (30.3%) и Смолян (28.9%). Общо в двадесет и две области този дял е над средния за страната. Най-нисък е делът на възрастното население в областите София (столица) - 19.2%, Варна - 21.5%, и Благоевград - 22.2%.

Общо за ЕС-27 относителният дял на населението на 65 и повече навършени години е 21.3%. Най-висок е този дял в Италия (24.0%) и Португалия (24.0%). Общо в седемнадесет страни, включително и България, делът на възрастното население е над 20.0%.

Към 31.12.2023 г. в област Шумен **децата до 15 години са 19 799, или 13.2% от общия брой на населението**, с 0.1 процентни пункта по-малко от 2022 година. Относителният дял на населението под 15 години е най-висок в областите Сливен - 18.9%, Ямбол - 15.2%, и Бургас - 14.9% от населението на областта. Общо в седемнадесет области този дял е под общия за страната (14.1%), като най-нисък е в областите Смолян - 10.6%, Видин - 11.5%, и Габрово - 11.7%.

През 2022 г. делът на най-младото население в ЕС-27 е 14.9%, като най-нисък е в Италия - 12.4%, Португалия - 12.9%, и Малта - 12.7%, а най-висок е в Ирландия - 19.3%, Швеция - 17.4%, и Франция - 17.3%.

Към 31.12.2023 г. **общият коефициент на възрастова зависимост² за област Шумен е 62.5%**, или на всяко лице в зависимите възрасти (под 15 и над 65 години) се падат по-малко от две лица в активна възраст. За сравнение, през 2022 г. този коефициент е бил 61.9%.

Във всички области на страната този показател е над 50.0%. Най-ниска е стойността на коефициента в София (столица) - 51.5%, а най-висока в областите Видин - 74.8%, Ямбол и Габрово - 72.3%, и Ловеч - 71.0%.

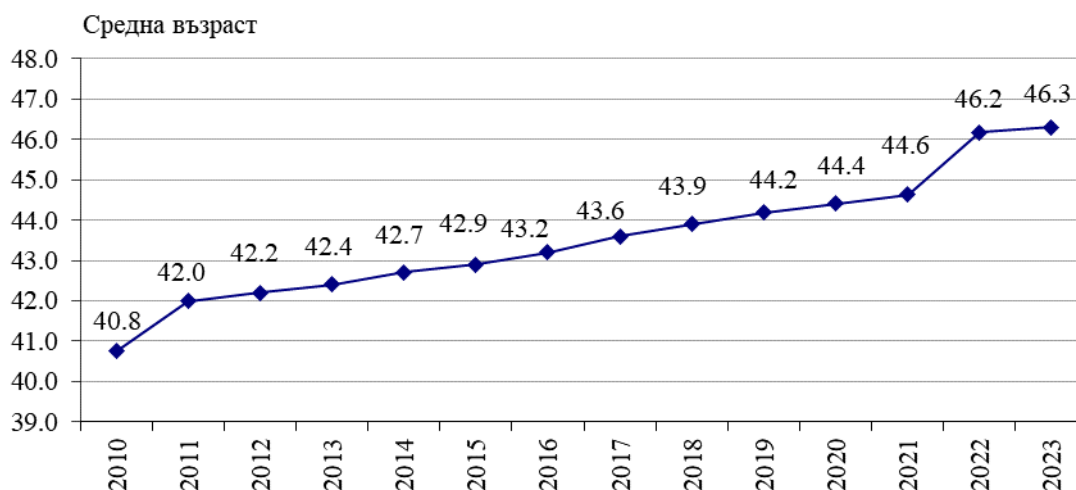
Застаряването на населението в област Шумен води до повишаване на неговата **средна възраст**, която от 40.8 години през 2010 г. нараства на 46.3 години в края на 2023 г., при 45.2 години средна възраст за страната.

¹ С изключение на единични възрасти 1, 6, 8, 10, 13, 28, 38 и 50 години.

² Коефициентът на възрастова зависимост показва броя на лицата от населението в „зависимите“ възрасти (населението под 15 и на 65 и повече навършени години) на 100 лица от населението в „независимите“ възрасти (от 15 до 64 години). Изчислява се в проценти.

Процесът на застаряване на населението се проявява както при жените, така и при мъжете, като средната възраст на жените в областта е 48.1 години, а на мъжете - 44.4 години.

Фиг. 1. Средна възраст на населението в област Шумен

Тенденцията на застаряване на населението води до промени и в неговата основна възрастова структура - **под, във и над трудоспособна възраст**. Влияние върху съвкупностите на населението във и над трудоспособна възраст оказват както застаряването на населението, така и законодателните промени¹ при определянето на възрастовите граници за пенсиониране.

За 2023 г. тези граници за населението в трудоспособна възраст са до навършването на 62 години за жените и 64 години и 6 месеца за мъжете.

Населението в трудоспособна възраст към 31.12.2023 г. е 86 389 души, или 57.7% от цялото население на област Шумен, като мъжете са 45 886, а жените - 40 503. През 2023 г. броят на трудоспособното население намалява с 65 души спрямо предходната година.

Към края на 2023 г. в над трудоспособна възраст са 41 971 души, или 28.0%, а под трудоспособна възраст са 21 339, или 14.3% от населението на областта.

Възпроизводството на трудоспособното население се характеризира чрез **коэффициента на демографско заместване**, който показва съотношението между броя на влизащите в трудоспособна възраст (15 - 19 години) и броя на излизащите от трудоспособна възраст (60 - 64 години). Към 31.12.2023 г. коефициентът на демографско заместване за област Шумен е 62, а за страната това съотношение е 69.

Най-благоприятна е стойността на показателя в областите Сливен - 92, София (столица) - 87, и Варна - 81 лица. Най-нисък е този показател в областите Смолян - 44, Кърджали - 47, и Силистра - 53.

¹ Възрастовите граници за разпределение на населението по категориите под, във и над трудоспособна възраст са определени съгласно Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж, приета с Постановление № 30 на МС (ДВ, бр. 21/17.03.2000 година).

Методологични бележки

Броят и структурите на населението към края на всяка година се изчисляват на базата на данните от предходната година и данните за естественото и механичното движение на населението през текущата година. В годините на преброяванията се правят преизчисления на населението в края на съответната година.

Източник на данните за броя и структурите на населението е Статистическият регистър на населението, поддържан от Националния статистически институт.

Данните за броя на населението и за настъпилите демографски събития в териториален разрез са представени според административно-териториалното устройство на страната към 31.12. на съответната година (населени места, общини, области) и статистически райони по настоящ адрес. Това е адресът, който отговаря на документално заявеното местоживее на лицето.

Възрастта на населението в края на годината е изчислена към 31.12. в навършени години. Възрастта на лицата при настъпване на демографско събитие се изчислява в навършени години въз основа на датата на раждане и датата на съответното събитие, т.е. възрастта, която лицата са достигнали при настъпване на събитието.